

Stiftelsen Institutet för framtidsstudier

Årsredovisning 2020

År 2020

Verksamheten på Institutet för framtidsstudier (IFFS) har under året på gott och ont varit starkt påverkad av pandemin. Den dramatiska utvecklingen ställde stora krav på forskare, verksamhetsstöd och kommunikationsenheten att snabbt ställa om verksamheten för att fungera optimalt under nya och besvärliga omständigheter. Samtidigt har intresset från myndigheter och medier för institutets kunskapsproduktion varit större än någonsin.

Under våren lades stora delar av både forskning, kommunikation och verksamhetsstöd om för att fokusera på pandemin och dess konsekvenser och hur institutet kunde bidra till bästa möjliga kunskapsunderlag för hantering av situationen på kort och lång sikt. Många av IFFS forskningsprojekt har direkt relevans för frågor om hantering och följder av pandemin, och flera av forskarna har både bidragit till och förändrat debatten (se institutets speciella coronasida iffs.se/corona). En extra satsning på utåtriktad verksamhet och kommunikation av pandemirelevanta forskningsresultat gjordes under våren och pågår fortfarande. Ett antal nya forskningsprojekt relaterade till pandemin har startats, som till exempel Giulia Andrighettos stora undersökning i 57 länder om normförändringar i spåren av pandemin. Hypotesen som prövas är att när ett samhälle utsätts för hot – som till exempel smittsamma sjukdomar – blir dess normer starkare och toleransen för normbrytande beteende lägre. Andrighettos initiativ fick sedan ett anslag på en miljon från Formas för projektet ”Effekterna av Covid-19 på sociala normer och samarbete”.

En självklar uppgift för institutet är att försöka belysa och skärpa bilden av de långsiktiga konsekvenserna av pandemin och vilka framtida möjligheter och utmaningar den kommer att medföra. Resultat från forskning som redan pågick på institutet – om demokratins förnyelse, basinkomst, artificiell intelligens i arbetslivet, myndighetsstyrning, prioriteringar i sjukvården, klimatförändringen och mycket annat – behövs i såväl nationella som globala diskussioner om hur samhällen ska se ut efter pandemin.

Trots pandemins alla hinder för normal verksamhet har IFFS haft ett intensivt forskningsår präglad av en lång rad utåtriktade aktiviteter. Sammanlagt beviljades institutet 14 nya externa anslag för projekt och uppdrag under 2020, som till exempel Karin Bäckstrands nya projekt om Agenda 2030, ”Transformativa partnerskap för hållbar utveckling – en analys av synergier, effektivitet och legitimitet av FNs partnerskap och samverkansinitiativ i förverkligandet av de globala målen och Agenda 2030”. Forskningssatsningen erhöll 20 miljoner i anslag från Formas, och kommer att ha stor betydelse för hur privat-offentliga partnerskap bör utformas och styras för att bidra till implementeringen av Agenda 2030 och är ett berikande komplement till IFFS stora klimatetik-program (<https://climateethics.se/>).

Omsättningen hölls på nästan samma nivå som 2019 (minskning med en procent). Jämfört med budgeterat för 2020 var det dock en nedgång med 11 procent på grund av förseningar i forskningsprojekt orsakade av pandemin. Under hösten 2020 drevs totalt 42 aktiva externa forskningsprojekt och uppdrag vid IFFS och externfinansierade forskningskostnader var cirka 31,9 Mkr, en ökning med 4 procent från 2019. Antalet anställda räknat på årsarbetskraftbasis ökade med 1 procent. Till detta tillkommer 16 projektforskare som finansierats av andra institutioner och besökande gästforskare. Sett i relation till planerad ökning i externfinansierad forskning och personal är det dock

klart under målsättningen, vilket återigen förklaras av pandemirelaterade förseningar i forskningsprojekt.

IFFS genomförde under året 23 utåtriktade arrangemang och 14 forskarseminarier, en nedgång avseende de senare men en uppgång avseende de förra – vilket speglar pandemins påverkan och de omprioriteringar som gjordes. Institutets forskning rönt under 2020 större medial uppmärksamhet såväl i Sverige som internationellt än någonsin tidigare. Tidigt under krisen uppmuntrades institutets forskare att delta i samhällsdebatten och bidra med expertis och nya perspektiv, och sedan pandemin bröt ut i slutet av februari har institutets forskare medverkat i drygt 100 artiklar (varav ca 40 i riksmidia) i svensk press och över 60 inslag i TV, radio eller podd. Ämnena har, bland annat, rört värdering av människoliv, prioriteringar i sjukvården och psykologiska aspekter av pandemin. Även IFFS egna kanaler har under året sett en stor uppgång i trafiken, räckvidden har mer än fördubblats under året. Redan under våren växte det internationella mediala intresset för den svenska pandemistategin snabbt, vilket inte minst visas av att artikeln ”The Swedish Exception?” av undertecknad och filosofen Erik Angner (även publicerad i svenska Kvartal) nu har nått över 70 000 läsare över hela världen.

IFFS forskare har förstås också deltagit flitigt i debatten även om andra frågor, som våldsbejakande extremism och organiserad brottslighet, klimatutmaningens tillspetsning och institutets allt mer aktuella forskning om eliter och uppdragsflöden mellan näringsliv och politik. Forskningsrapporten *Basinkomstens nya våg* (se www.iffs.se/publikationer/bocker/basinkomstens-nya-vag-lardomar-fran-medborgarlons-experiment-i-valfardsstater/) fick bred medial uppmärksamhet, delvis i och med att debatten tog ny fart på grund av pandemin. Det mediala genomslaget för forskningen visar tydligt institutets samhällsrelevans och växande roll i den offentliga debatten. Etableringen av en kommunikationsavdelning under 2019 har visat sig vara en strategiskt viktig satsning, dels genom det redaktionella stöd som därefter kunnat erbjudas forskarna i alla former av mediekommunikation, dels genom den snabba omställningen till pandemi-optimala digitala seminariemedier som avdelningen drev fram – något som underlättades av den klimatmotiverade utbyggnaden av videokonferensutrustningen som gjordes 2019.

IFFS snabba expansion har medfört ett behov av att redovisa verksamheten i ett mer utförligt och pedagogiskt format än årsredovisningen medger, och denna bredare redovisningsform, inledd förra året, finns snart tillgänglig i ”Institutet för framtidsstudiers verksamhetsrapport 2020”.

Institutet blickar nu med tillförsikt fram mot det första året med det nya forskningsprogrammet *Mänskligbetens vägval – demokrati, teknik, samhälle och framtida generationer* (2021–2026).

Gustaf Arrhenius
Vd

Förvaltningsberättelse 2020

Det som då hette Sekretariatet för framtidsstudier inrättades 1973 av regeringen, och var till en början underställt statsrådsberedningen. 1987 beslutade regeringen att skapa ett fristående institut för framtidsstudier och den nuvarande självständiga stiftelsen, Institutet för framtidsstudier (organisationsnummer 802013-3198), etablerades. Vid ombildningen fick verksamheten formen av en stiftelse under Statsrådsberedningen, och under 1994/1995 överfördes ansvaret till Utbildningsdepartementet.

Institutets uppdrag

Institutet har framförallt två uppdrag. Det ena är att bedriva forskning med ett framtidsfokus, att främja framtidsperspektivet i svensk forskning och att utveckla teori och metoder inom framtidsstudiernas område. Denna verksamhet vägleds av ett forskningsprogram om fyra till sex år. Forskningen publiceras huvudsakligen i internationella fackgranskade tidskrifter och i böcker på internationella akademiska förlag. Det andra uppdraget, som riktar sig till den breda allmänheten men framför allt beslutsfattare inom politik, myndigheter, näringsliv och andra organisationer, är att stimulera en öppen och bred diskussion om framtida möjligheter och hot i samhällsutvecklingen. Detta gör vi genom att arrangera seminarier, ge ut publikationer på svenska och engelska, kommunicera forskning via vår webbplats www.iffs.se, nyhetsbrev, Facebook, Instagram och Twitter – men framför allt genom att våra forskare deltar i den breda samhällsdebatten via andra medier, genom seminarier för politiker och tjänstemän och genom löpande dialog med företrädare för myndigheter och företag.

Väsentliga händelser under året

- **Ett nytt forskningsprogram** för perioden 2021 – 2026 har arbetats fram under året och mottagits väl av styrelsen.
- **Genomslaget för institutets forskning** och forskare har ökat markant under 2020, i första hand ett resultat av policyrelevant forskning men också som en följd av skärpta kommunikationsstrategier och att många forskare varit snabba att ställa om till coronarelaterade insatser.
- **Den digitala omställningen** som inleddes före krisen har påskyndats av pandemin. Forskarseminarier, workshops och möten har ställts om till digital form i än snabbare takt än planerat.
- **Satsningar på teknik och visuell identitet** har under året implementerats och breddats för att tydliggöra uppdrag och ytterligare stärka genomslag i media.
- **Pandemin orsakade förseningar** i många projekt och flera konferenser fick ställas in, något som slår mot ekonomin under 2020/2021 och har lett till besparingsåtgärder. Till exempel ett beslut om att avveckla lokalerna på Holländargatan 10, en rationell åtgärd även i ljuset av ökat hemarbete.
- **En mindre operativ ledningsgrupp skapades** under våren 2020 för att förenkla de snabba beslut som behövs i kristider.

Styrelsen och vd

Institutet leds av en styrelse med säte i Stockholm bestående av nio ledamöter som utses av regeringen. Styrelsen hade fyra protokollförda styrelsesammanträden under året. Vd är Gustaf Arrhenius, även professor i praktisk filosofi vid Stockholms universitet. Jur. dr Åsa Romson och tekn. dr Daniel Gillblad utsågs till styrelseledamöter från och med 1 januari av regeringen.

Personal och övriga resurser

Under året bestod den anställda personalen av totalt 95 medarbetare (varav flera deltidanställda), fördelat på 39 kvinnor och 56 män (motsvarande antal för år 2019 var 39 kvinnor och 58 män). Räknat på årsarbetskraft var fördelningen 22,42 för kvinnor och 25,17 för män (år 2019 var fördelningen 22,28 kvinnor och 24,62 män). Institutet eftersträvar en bra representation både vad gäller kön och etnicitet.

Institutsledning

Ledningsgruppen bestod under året av Gustaf Arrhenius (vd), Folke Tersman (ställföreträdande vd), Carina Mood (forskningsledare), Pontus Strimling (forskningsledare), Moa Bursell (forskningsledare), Krister Bykvist (forskningsledare), Christofer Edling (forskningsledare), Karin Bäckstrand (forskningsledare), Staffan Julén (kommunikationschef), Christina Alwert (administrativ chef) Berit Berglund Price (vd-assistent, från och med 1 september 2020) och Sabina Nilsson (vd-assistent till och med 1 september 2020).

Ekonomiansvar

Christina Alwert var övergripande ekonomiansvarig och Kristina Redefelt redovisningsansvarig. Jennifer Rock-Baley från Ernst & Young är huvudrevisor.

Forskningspersonal

Under året var totalt 63 disputerade forskare, sju odisputerade forskare (konstnärlig forskning och liknande) och 12 forskningsassistenter anställda på kortare eller längre tid. Av dessa var 20 professorer och 14 docenter. Många, framförallt de seniora forskarna, har deltid på institutet kombinerat med deltid på universitet eller motsvarande. Dessutom har institutet haft 14 projektforskare utan lön från IFFS (motfinansiering från andra institutioner) samt ytterligare 18 timanställda. Institutet har även byggt upp ett gästforskarprogram och har under året haft besök av två gästforskare från utländska institutioner (en minskning på grund av pandemin). Därtill har institutet ytterligare 34 affilierade forskare som samarbetar med IFFS i varierande grad. Det kan handla om forskningsledning eller att de driver projekt vid institutet, samarbetar med forskare på institutet om framställningen av framtida projektansökningar, eller regelbundet kommer till institutet som gästforskare.

Finansiering

Under 2020 tillfördes institutet medel från olika finansiärer. Intäkterna från statsbudgeten uppgick till 19 970 tkr. Därtill kom under 2020 projektbidrag på 36 656 tkr.

Övriga intäkter från bland annat forskningsuppdrag och föredrag uppgick till 5 551 tkr. Till verksamheten fördes 7 300 tkr i form av ingående balans för externa projektmedel.

Anslagsfinansiering

Institutets regleringsbrev anger att det av årsredovisningen bör framgå hur statsbidraget använts. Nedan visas nettokostnaderna som täckts av statsbidraget och skiljer sig därmed mot resultaträkningen. Administrativa avgifter och övriga intäkter som är internfinansierade bär en del av kostnaderna.

Intäkter anslagsfinansierat	2020	2019	2018	2017	2016
Statsbidrag	19 970	19 970	19 970	19 970	19 966
Finansiella intäkter, 1)	462	482	1 799		
Summa finansiering	20 432	20 452	21 769	19 970	19 966

Fördelning av kostnader

Ledning	-3 675	-3 735	-3 609	-3 369	-3 156
Vice vd				-398	-1019
Administration	-4 924	-4 928	-4 092	-3 288	-3 037
Förvaltning/datakostnader	-3 898	-5 299	-4 785	-3 845	-2 769
Lokalkostnader	-9 312	-7 256	-6 360	-5 805	-5 276
Information, publikationer och webb	-4 474	-5 847	-4 290	-2 811	-1 967
Forskningsinriktad verksamhet	-5 029	-4 646	-5 267	-6 658	-5 142
Avskrivningar och finansiella kostnader	-568	-695	-592	-499	-258
Summa	-31 880	-32 406	-28 996	-26 673	-22 624

1) Avkastning fonderade medel

Övrig finansiering	2020	2019	2018	2017	2016
Ingående balans	7 300	4 615	3 917	6 306	5 785
Externa forskningsanslag, 1)	36 656	36 480	29 561	12 784	10 447
Externa forskningsuppdrag	5 349	4 530	2 184	1 932	3 559
Övriga sidointäkter	203	549	590	962	607
Förutbetalda medel	-11 417	-7 300	-4 564	-5 672	-6 306
Summa	38 091	38 873	31 688	16 312	14 092

1) varav uttagna indirekta avgifter (INDI) inkl. återlagd INDI för tidigare år (2015–2019) pga ändrade principer för uttag av INDI (-2 366).

Flerårsöversikt	2020	2019	2018	2017	2016
Intäktsförda bidrag	52 509	53 764	48 833	35 321	29 892
Balansomslutning	36 913	36 028	36 742	29 514	32 387
Soliditet	26%	43 %	52%	66%	69%

RESULTATRÄKNING

	2020-12-31	2019-12-31
Verksamhetsintäkter		
Bidrag, <i>not. 2</i>	52 509	53 764
Övriga intäkter, <i>not. 3</i>	5 551	5 078
SUMMA INTÄKTER	58 060	58 843
Verksamhetskostnader		
Övriga externa kostnader, <i>not. 4</i>	-20 485	-20 200
Personalkostnader, <i>not. 5, not. 6</i>	-43 189	-42 302
Avskrivning av anläggningstillgångar, <i>not. 7, not. 8</i>	-568	-695
SUMMA KOSTNADER	-64 242	-63 197
RÖRELSERESULTAT	-6 181	-4 354
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar, <i>not. 9</i>	426	478
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	38	5
Räntekostnader och liknande resultatposter	-2	-2
Summa resultat från finansiella investeringar	462	481
RESULTAT EFTER FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER	-5 719	-3 873
REDOVISAT RESULTAT	-5 719	-3 873

BALANSRÄKNING Institutet för framtidsstudier

2020-12-31

2019-12-31

TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Immateriella anläggningstillgångar		
Balanserade utgifter för programvaror, <i>not. 7</i>	94	0
Summa immateriella anläggningstillgångar	94	0
Materiella anläggningstillgångar		
Inventarier, <i>not. 8</i>	1 387	497
Summa materiella anläggningstillgångar	1 387	497
Finansiella anläggningstillgångar, <i>not. 9</i>		
Andra långfristiga värdepappersinnehav	15 515	16 348
Summa finansiella anläggningstillgångar	15 515	16 348
Summa anläggningstillgångar	16 996	16 845
Omsättningstillgångar		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	1 213	614
Övriga fordringar	676	269
Skattefordran	590	590
Förutbetalda kostnader, upplupna intäkter	10 841	8 881
Summa kortfristiga fordringar	13 321	10 355
Kassa och bank		
Kassa och bank	6 597	8 830
Summa kassa och bank	6 597	8 830
Summa omsättningstillgångar	19 918	19 184
SUMMA TILLGÅNGAR	36 913	36 028
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		
Fritt eget kapital		
Balanserat resultat	15 355	19 227
Årets resultat	-5 719	-3 873
Summa fritt eget kapital	9 635	15 355
Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	4 318	3 423
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	19 502	14 292
Övriga skulder	1 008	688
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2 449	2 270
Summa kortfristiga skulder	27 278	20 674
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	36 913	36 028

Tilläggsupplysningar och noter

Belopp i tkr.

Not. 1

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen (ÅRL) och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Principerna är oförändrade jämfört med tidigare räkenskapsår.

Resultaträkningen

Verksamhetsintäkter

Statsbidrag

Statsbidraget intäktsförs månatligen i takt med utbetalningen.

Projektbidrag

Projektbidrag/statliga stöd intäktsförs efter beslut om att bidraget/stödet erhålls samt i takt med att kostnader uppstår.

Bidrag/stöd som inte är förknippat med återbetalningsskyldighet intäktsförs alltid.

Bidrag/stöd som är förenat med återbetalningsskyldighet intäktsförs endast om det med hög grad av sannolikhet kan bedömas att bidraget/stödet inte kommer att återkrävas.

Övriga intäkter

Inkomsten redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

Stiftelsen redovisar därför inkomst till nominellt värde (fakturabelopp eller motsvarande) om ersättningen erhålls i likvida medel direkt vid leverans.

Leasing

Stiftelsens leasingavtal redovisas som operationella dvs leasingavgiften (inklusive första förhöjd hyra) redovisas linjärt över leasingperioden.

Ersättningar till anställda

Ersättning till anställda i form av löner, betald semester, betald sjukfrånvaro m.m. samt pensioner redovisas i takt med intjänandet. Beträffande pensioner och andra ersättningar efter avslutad anställning klassificeras dessa som avgiftsbestämda eller förmånsbestämda pensionsplaner. Det finns inga övriga långfristiga ersättningar till anställda.

Ersättning vid uppsägning

Ersättning vid uppsägning, i den omfattning ersättningen inte ger stiftelsen några framtida

ekonomiska fördelar, redovisas som en skuld och en kostnad när stiftelsen har en legal eller informell förpliktelse att lämna ersättningar till anställda som avslutar sin anställning.

Pensioner förmånsbestämda

Pensionsavgifter kostnadsförs löpande.

Pensioner avgiftsbestämda

Avgifter för avgiftsbestämda pensionsplaner kostnadsförs löpande.

Balansräkningen

Värdering fordringar och skulder

Tillgångar och skulder värderas till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan. Fordringar värderas individuellt till det belopp det beräknas inflyta.

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

Bidrag som ännu ej uppfyllt villkoren redovisas som skuld.

Materiella och immateriella anläggningstillgångar

Inventarierna redovisas till anskaffningsvärdet och minskas med avskrivningar över nyttjandeperioden. Den ekonomiska livslängden beräknas för utgifter för programvaror till 5 år; maskiner och datorer 3 år; inventarier 5 år; investering i annans fastighet för den tid som återstår på hyreskontraktet.

Finansiella anläggningstillgångar

Huvuddelen av portföljen ska vara investerad i fonder med god riskspridning samtidigt som risken ska begränsas så att kravet på intakt kapital kan uppfyllas. Innehavet betraktas som en post vid värdering enligt lägsta värdets princip av marknadsvärde och anskaffningsvärde.

Per varje balansdag görs bedömning om nedskrivningsbehov föreligger. Placeringsrådet som hanterar ändringar i portföljen består av VD och valda styrelseledamöter.

		2020-12-31	2019-12-31
Not. 2	<i>Bidrag som redovisats som intäkt</i>		
	Erhållna Statsbidrag	19 970	19 970
	Erhållna bidrag projekt	36 656	36 480
	Förutbetalda och upplupna bidrag	-11 417	-7 300
	Ingående balans Erhållna bidrag projekt	7 300	4 615
	Summa intäktsförda bidrag	52 509	53 764
Not. 3	<i>Övriga intäkter</i>		
	Uppdragsintäkter	5 393	3 993
	Övriga intäkter	159	1 086
	Summa övriga intäkter	5 551	5 078

Not. 4	<i>Leasingavtal - operationell leasing</i>		
	Under året har stiftelsens leasingavgifter uppgått till	-9 051	-6 393
	varav lokalhyra	-8 301	-5 815
	Framtida leasingavtal för icke uppsägningsbara leasingavtal förfaller till betalning enligt följande		
	Inom 1 år	-9 552	-9 089
	Mellan 2 till 5 år	-23 195	-34 264

Not. 5	<i>Löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader</i>		
	har utgått till följande belopp:		
	Lön och ersättningar	-31 680	-30 438
	Sociala avgifter	-8 369	-9 118
	Pensionskostnader	-3 140	-2 746
	Summa personalkostnader	-43 189	-42 302

För vd gäller en uppsägningstid på sex månader vid egen uppsägning. Vid uppsägning från Institutets sida har vd rätt till en uppsägningstid om sex månader samt ett avgångsvederlag motsvarande ytterligare sex månadslöner. Mellan Institutet och andra ledande befattningshavare gäller Institutets kollektivavtal.

Vd Gustaf Arrhenius har haft följande styrelseuppdrag under året: Jämlikhetsfonden, Stockholm Centre for the Ethics of War and Peace.

Not. 6	<i>Antal årsarbetskraft</i>		
	Medelantal anställda har varit	47,6	46,9
	varav kvinnor	22,42	22,28
	varav män	25,17	24,62

Antal årsarbetskraft bygger på betalda närvarotimmar relaterade till normal arbetstid. Institutet har många deltidanställda.

Not. 7	<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>		
	Ingående anskaffningsvärde	0	0
	Årets inköp	96	0
	Försäljning/utrangering	0	0
	Utgående anskaffningsvärde	96	0
	Ingående avskrivningar	0	0
	Årets avskrivningar	-3	0
	Försäljning/utrangering	0	0
	Utgående avskrivningar	-3	0
	Bokfört restvärde	94	0

Not. 8 *Materiella anläggningstillgångar*

Ingående anskaffningsvärde	8 929	8 929
Årets inköp	1 455	0
Försäljning/utrangering	0	0
Utgående anskaffningsvärde	10 384	8 929
Ingående avskrivningar	-8 432	-7 738
Årets avskrivningar	-565	-695
Försäljning/utrangering	0	0
Utgående avskrivningar	-8 997	-8 432
Bokfört restvärde	1 387	497

Not. 9 *Andra långfristiga värdepappersinnehav*

Ingående anskaffningsvärde	16 348	16 870
Inköp	435	427
Försäljningar	-1 268	-949
Bokfört värde	15 515	16 348

Stiftelsen Institutet för framtidsstudiers årsredovisning ger en översikt över hur institutet utfört sina uppgifter.

Styrelsens underskrifter
Stockholm 2021,
den dag som framgår av elektronisk underskrift.

Catharina Elmsäter-Svärd
F.d. statsråd och vd, ordförande

Dilsa Demirbag-Sten
Generalsekreterare

Daniel Gillblad
Tekn.Dr.

Berit Högman
Landshövding

Sverker Jagers
Professor

Åsa Romson
Jur.Dr.

Robert Egnell
Professor

Anneli Toresson
Vd

Mats Ulfendahl
Forskningsdirektör

Gustaf Arrhenius
Vd

Revisors påteckning
Min revisionsberättelse har lämnats den dag
som framgår av min elektroniska underskrift.

Jennifer Rock-Baley
Auktoriserad revisor

